

A nyugatnémet hadtest hadtápbiztosításáról

Skrabán László alezredes

A közelmúlt években, de különösen napjainkban megfigyelhetjük, hogy Nyugaton, a NATO-ban a kialakult fegyverkezési versennyel párhuzamosan milyen figyelmet fordítanak a haderők korszerűsítésére, azon belül a hadtápok fejlesztésére.

Az utóbbi években végrehajtott NATO, vagy önálló nemzeti gyakorlatokon a Bundeswehr vezetése kiemelt figyelmet fordított a csapatok (hadtestek) támadó hadműveletei megtervezésénél a hadtápbiztosításra. Olyan következtetésre jutottak, hogy a hadtápbiztosítás további javítását a szárazföldi (1. 2. 3. hdt.) és a hátsószágvédelmi (territoriális) csapatok hadtápbiztosítása egységesítésével kell kialakítani úgy, hogy az egységes hadtáprendszer, a szárazföldi csapatok alárendeltségével valósuljon meg. Legjobb ismereteim szerint a végrehajtás stádiumában van a téma.

1. A Bundeswehr hadtápbiztosításáról általában

Mintahogy eddig egyetlen NATO tagállam se, így az NSZK se volt képes a 90 napos készletek megalakítására. Jelenleg a követelmények 50–60%-os kielégítésére fordítják fő erőfeszítésüket, ami 40–60 napos készletek tartalékolását vonja maga után.

Az anyagi eszközöket a Bundeswehrben *felosztják*:

- nem fogyó
- tömegesen fogyó
- egyenként fogyó anyagokra.

A *nem fogyó anyagokhoz sorolják*: a fegyvereket a gépjárműveket, az optikai műszereket, a műszaki anyagokat, a ruházati anyagokat és felszerelési cikkeket. Ezeket az anyagokat hadtestenként az ellátó zászlóalj anyagi (technikai ellátó) századai tárolják.

A *tömegesen fogyó anyagokhoz* a lőszer, az üzem- és kenőanyagokat, az élelem és egyéb gyorsan fogyó anyagokat sorolják. Ezeket az anyagokat a hadtest ellátó zászlóaljja tárolják.

Az *egyenként fogyó anyagokhoz* a pótalkatrészek, a faanyagok, a gázok és az egészségügyi anyagok tartoznak. Ezeket a hadtest javító és egészségügyi al egységei tárolják.

A készleteket felosztják hadászati, harcászati és csapat készletekre.

A hadászati készleteket a minisztérium alárendeltségében lévő központ-hadtáp raktárakban tárolják. Ezeket a raktárakat megtalálni a honi területen a tengeren túl és más NATO tagállamok területein, mely készletek mintegy 30-45 harci nap szükségleteit fedezik.

A *barcászati készleteket* a területi (hátszázvédelmi) csapatok parancsnokságainak alárendelt központi raktárakban (600., 800., 850. és a 860.), illetve a hadtest raktárakban (1. 2. 3.) tárolják. A harcászati készletek szintjét 35 napra tervezik, melyből 26 napit a központi – ellátó parancsnokságon – és 9 napit a hadtest raktárakban tárolnak.

A csapatkészleteket (mozgókészlet) a zászlóaljok, osztályok tárolják, melynek 5 harci nap szükségletét biztosítják.

A csapatok ellátása a Bundeswehrben a területi felelősség elve alapján történik. A szárazföldi csapatok hadtápbiztosításának rendszere *magába foglalja*:

- a Bundeswehr (központi) raktárait
- a területi (hátszázvédelmi) csapatok ellátó parancsnokságainak raktárait.
- a hadtest ellátópontokat,
- a hadosztály (dandár) ellátó pontokat,
- a zászlóalj ellátó pontokat,
- a századokat.

Az anyagi készletek és eszközök utánszállítását – Bundeswehr szinten – közúton, vasúton, vízen és légiúton, valamint csővezetéken tervezik, illetve hajtják végre a központi raktárakból – melyek az utánpótlási (közlekedési) övezetben települnek – a területi csapatok ellátó parancsnokságainak raktáraiba.

A szárazföldi csapatok szintjén az ellátás, a harci övezetben települt hdt. ho. (dd.) raktárakból, ellátó pontokról történik (a folyóirat végén lévő vázlat szerint). Ezen ellátó parancsnokságok raktárai, a hadtestek, a hadosztályok, a dandárok és zászlóaljok ellátó intézetei. Az utánszállítás a harci övezetben, főleg közúton történik, alapvetően a *vételezés elve* alapján. A Bundeswehr vezetőinek véleménye szerint ez az elv (amikor az alárendelt saját eszközeivel vételez az előljáró raktáraiból) növeli a parancsnokok felelősségét a csapataik anyagi biztosítása területén. (Ez így igaz, de ugyanakkor csökkentik az előljáró felelősségét, aki a feladatot határozza meg!?)

2. A hadtest hadtáp csapatainak szervezése, állománya és kapacitás adatai.

A hadtest harctevékenysége (hadművelete) hadtápbiztosítása megtervezéséért a hadtest törzs G-4, (hadtáp) osztálya a felelős. Az osztály ezen tevékenységét támogatja azzal szorosan együttműködnek a hadtest ellátó, javító, egészségügyi szolgálat főnökök és a közigazgatási osztály vezetője. Híradás és légi szállítás kérdéseiben az osztály együttműködik a hadtest híradó és csapatlégierő főnökkel.

A hadtest minden anyagnemre telepít ellátó pontokat. Ezek különböző mennyiségű anyagot tárolnak. Az anyagok átvételére a hadtest vasúti átrakó (KÁ) állomásokat és üzemanyag csővezetéseket is működtet.

A hdt. hadtáp osztály alárendeltségébe tartoznak:

- hadtest ellátó csapatok,
- hadtest szállító csapatok,
- hadtest javító csapatok,

- hadtest egészségügyi csapatok,
- híradó javító és ellátó század,
- repülőtechnikai javító század.

A hadtest ellátó (utánpótlást biztosító, támogató) parancsnok *alárendeltségébe tartozik:*

- egy ellátó zászlóalj,
- két szállító zászlóalj (ebből egy keretzászlóalj)
- egy vegyes (keret) szállító zászlóalj.

a) Ellátó zászlóalj 710 fő

- két ellátó szd-ból,
- egy sütő-vágó századból,
- egy törzs és ellátó szd-ból áll.

A zászlóalj a hdt. közvetlen csapatok ellátásáért felelős.

Az ellátó szd-ok egyenként képesek két vegyes (lőszer, üzemanyag, élelem és ivóvíz) hdt. ellátó pontot telepíteni.

A sütő és vágó század a készenlét elérésétől (ÖPK-ben, VAK-ben) számított 48 óra múlva képes biztosítani a hdt. közvetlenek kenyér, friss hús és töltelekárú szükségletét. A század naponta 24 ezer adag kenyeret, húst és felvágottat képes elkészíteni (kiszerve) és ezt a mennyiséget saját szállító eszközeivel a hadtest közvetlenek ellátó pontjaira kiszállítani.

A technikai ellátó század a hdt. közvetlenek technikai biztosításához technikai ellátó pontot telepít. Sajátos az, hogy ez a technikai ellátó pont a harc és gímű. technikán, pótalkatrészen túl műszaki és ruházati cserekészlettel is rendelkezik. A század feladata még a fehérenemű és az ivóvíz tisztítása is.

A zászlóaljnál tárolt készletek mennyisége a harcmódtól függ. Támadásban általában 5 napos, védelemben 10 napos készlet tárolásával terveznek. Törekednek arra, hogy a hadtest ellátópontokon naponta 1200-1600 t lőszer és üzemanyagot legyenek képesek átrakni. A hadtest javító és egészségügyi alegységei kb. 3-5 napra elegendő anyagot, készleteket tárolnak.

b) A két szállító zászlóalj létszáma 1900 fő (950-950). Egy zászlóalj alárendeltségébe két könnyű szállító század (300-300 tonna) és két közepes szállító század (600-600 t), valamint egy törzs és ellátó század tartozik.

A szállító zászlóalj feladata az anyagi eszközök kiszállítása az ellátó parancsnokságok stacionális raktáraiból, valamint a hadtest hadtáp körlet hátsó határán berendezett vasúti átrakó állomásokról, a hadtest ellátó pontokra. Minden egyes szállító zászlóalj szállítóképessége 3600 tonna. A nehéz technika és konténerek szállítására az egyik szállító zászlóaljban egy nehéztechnika szállító század is van. E század állományába 30 db 50 tonnás és 10 db 25 tonnás gépkocsit rendszeresítettek. A másik szállító zászlóalj állományába egy vízszállító századot szerveztek 276 m³ szállító-tároló kapacitással.

c) A vegyes szállító zászlóalj (keretegység) létszáma 930 fő. A zászlóalj három közepes üzemanyagszállító - egyenként 420 m³ teherbírással - és két nehéz üzemanyagszállító - egyenként 900 m³ teherbírással - valamint egy törzs és ellátó századból áll, melynek feladata hajtóanyag kiszállítása, a hadtest üzemanyag csővezetékeinek csatlakozó, vagy végpontjáról. Állományába 189 db 6900 literes és 120 db 1500 literes tartálygépkocsi tartozik.

lító századból 960 fő férőhellyel (összesen egy fordulóval 2420 fő szállító kapacitás), valamint egy törzs és ellátó századból áll.

A hadtest rendelkezik még kilenc tábori kórházzal egyenként 220 fős fektető kapacitással. A hadtest minden egyes hadosztály részére két-két tábori kórházat és egy 90 fős sebészeti kórházat telepít. Egy tábori kórház az általános egészségügyi ellátás mellett képes 24 óra alatt 36 bonyolult műtétet végrehajtani. A kórházak egyidőben összesen 2000 fő sérült fogadására képesek, és 24 óra alatt 300 műtétet végrehajtani.

Egy egészségügyi zászlóalj három segélyhelyet telepít, és összesen 300–400 sérült fogadására képes. A vegyes egészségügyi zászlóalj feladata, a már ellátott szállítható sebesültek kezelése és azok további hátraszállításának szervezése. A zászlóalj képes 4–8 sebesültgyűjtő-helyet berendezni és működtetni, amelyek befogadó képessége 1800 fő. A zászlóalj egy fordulóval 240 fő sebesültet szállíthat. Az egészségügyi anyagellátó század négy hadtest egészségügyi anyag-ellátó pontot telepíthet.

A hadtest egészségügyi csapatai képesek 3000–4000 fő sebesült és beteg fogadására és 24 óra alatt 8–900 fő szakosított orvosi ellátására. Egy fordulóval több mint 3000 fő sérült elszállítására képesek.

3. A hadtest hadtáp csapatok alkalmazásáról

a) A hadtest hadtáp csapatok alkalmazásához hadtáp körletet jelölnek ki. A hadtápkörlet támadásban elérheti a 80–90 km-es mélységet, védelemben 100–120 km-t. Megindulási helyzetben a hadtest hadtáp csapatai a hadtápkörlet teljes területén széttagolva, valamint az első lépcső hadosztályok harcrendjei mögött települnek, illetve helyezkednek el. A hadosztályok ellátó zászlóaljai az ellátó pontokat rendszerint a földre telepítik, melynek kiterjedése 25–30 km² lehet, távolsága a dandár ellátó pontoktól 15–20 km., a peremvonalról 50–60 km. A hadtest ellátó zászlóalj a hadtest közvetlen ellátására (35–30 ezer fő) egy-két ellátó pontot működtet a peremvonalról 60–80 km-re a mélységben.

b) A szállító zászlóalj rendszerint a hadtest hadtáp körlet hátsó részében a fő utánszállítási utak és harántutak mellett települ. A közepes javító zászlóalj a hadosztály támadási sávjában települ és a sérült gépjármű gyűjtőhelyen (STGYH) végzi a sérült technika javítását. A másik javító zászlóalj, amely a hadtest közvetlen technikai biztosítását végzi a hadtest hadtáp körlet első és középső részében települ. A nehéz javító zászlóalj rendszerint a hadtápkörlet hátsó részében közutak, vasutak közelében települ. A különleges fegyvertechnikai zászlóalj századai külön-külön a támogatott rakétaosztályoktól 5–10 km-re települnek. A különleges fegyverellátó század egy-két rakéta ellátó pontot telepít. Ezeket a pontokat rendszerint a hadtest hadtápkörlet középső részében telepítik. Ezek helyét úgy választják meg, hogy a rakétaosztályok szállítóeszközei, valamint a helikopterek képesek legyenek a rakéták elszállítására kedvező körülmények között.

c) A hadtest egészségügyi szolgálat főnöke az első lépcsőben lévő hadosztályok főirányában tábori kórházakat telepít a hadtest hadtápkörlet első részében. Az elsőlépcsőben támadó hadosztályokat a támadás kezdetére egy-egy sebesültszállító századdal erősíti meg. Az egészségügyi, valamint a vegyes egészségügyi zászlóaljak a hadtest hadtápkörlet középső részében készenlétben tartózkodnak és ezek képezik a hadtest egészségügyi tartalékát. Ezek fő feladata az atomcsapások egészségügyi következményeinek felszámolása, illetve abban való részvétel, a tömeges sérülések ellátása.

d) A hadtest hadtáp vezetési pontja a peremvonalától 60–80 km-re, míg az ellátó-javító és egészségügyi szolgálat főnökök vezetési pontjai az alárendelt csapataik főcsoportosítása közelében települnek. A hadosztályok és dandárok ellátó pontjai támadás ütemének megfelelően települnek át. A szállító zászlóaljnak a hadosztály és dandár ellátó pontok mögött 15–20 km-re állandóan készenlétben vannak, hogy szükség esetén anyagot biztosíthassanak a hadosztályok ellátó zászlóaljainak. A hadtest szállító eszközei csak rendkívüli esetben szállítanak ki anyagot a hadosztály, illetve a dandár ellátó pontokra.

A nehéz javító zászlóalj 3–4 naponként egyszer települ át, elsősorban a használható polgári üzemekre. A közepes javító zászlóalj a támogatott hadosztály mögött naponta kétszer települ át. A hadtest egészségügyi alegységek és intézetek szükség szerint települnek át, rendszerint a tömeges sérülési zónák közelébe. A hadtest ellátó csapatok, a hadtest támadási sávjának teljes szélességében helyezkednek el, az átrepülést rendszerint éjszaka (rossz látási viszonyok között) hajtják végre.

Az ellenség üldözésekor a hadosztályokat rendszerint a hadtest megerősítő löszert és üzemanyagot szállító alegységekkel, hogy az utanszállítási távolság minél rövidebb legyen, a hadtest ellátó pontokat olyan közel telepítik a csapatokhoz, amennyire csak lehetséges. A hadosztályok és a dandárok javító alegységeinek tehermentesítése céljából a hadtest szakalegységei azoktól a sérült technika egy részét átveszik. Ebben az időben fokozottabban alkalmazzák a légi (helikopter) utanszállítást és kiürítést.

A vázolt három fő kérdés közé csoportosított NYN hadtest hadtápbiztosítása korántsem teljes, de némi képet ad arról, hogy – a bevezetőben történt utalásnak megfelelően – milyen komoly erőt és eszközt terveznek egy hadtest támadó hadművelete hadtápbiztosítása érdekében. Megállapítható, hogy a hadtest hadtáp össz állománya (kb. 18–20 ezer fő) a harcoló állomány közel 1/4-ét teszi ki, és ezt a legújabb elgondolások szerint (a nagytömegű harci és egyéb technika miatt, az új ún. „nehéz hadosztályok” rendszerbe állása után) még növelni fogják, melyet már a „Haderőreform 4” alapján el is kezdtek.

E cikk keretében nincs mód az esetleges MN hdt., vagy hadsereggel való összehasonlításra, de összefoglalásként *néhány alapvető következtetést levonhatunk mint pl.:*

1. Az ellátásért való felelősség nem felülről lefelé került kialakításra, hanem a végrehajtó egyszemélyi (hdt., ho., dd., z.) parancsnoki felelősségen alapul, az alulról-fentről saját eszközzel történő vételezéssel.

2. Egy négy hadosztályból (2 pc. grt-os, 2 hk., stb.) álló nyn. hdt. hadtápszolgálatának alárendeltségébe 19 hadtáp egység, 4 kiegészítő zászlóalj, 9 táborigazgatási egység – amelynek létszáma 18–20 ezer fő, kb. 4–5 ezer technikai eszközzel – és nincs egy központi vezető szerve, vagyis hiányzik a hadtáppért való egyszemélyi PK HTPH-i felelősség. A hadtest törzs hadtáp osztályának vezetője csak számos osztály, szerv vezetőjével történő koordinálással valósítja meg a hadtápbiztosítást, illetve lenne képes azt realizálni. Így egyértelmű az a következtetés, hogy a hadtápvezetés nem lehet operatív, ami természetszerűleg hátrányosan hathat a feladatok végrehajtására. Mindezt segíti – de nem pótolja – a korszerű számítástechnika.

3. A mai korszerű hadműveletek között az „alárendeltek szállítóeszközeivel történő vételezés” elve negatívan hat a hadtápbiztosítás mozgékonyására.

A hadtáp intézetek – előbb rögzített – hosszú ideig történő egyhelyben maradása – értelemszerűen hátráltatja a szükségletek – gyors, időben és ott ahol kell – történő kielégítését. Ezzel együtt fennáll annak a lehetősége, hogy az ellenség azokat ldt-al, légi roham dandárokkal, előrevetett osztagokkal, manővercsoportokkal megbénítsa, illetve atomcsapással megsemmisítse.

4. A NATO-ban jelenleg érvényben lévő nemzeti hadtápbiztosítás elve – ahány tagország van az annyiféle – egy koalíciós háborúban igen negatívan hathat a folyamatos hadtápbiztosításra.

5. Végül meg kell említeni – melyet a mai nyn. katonai szakértők is elismernek – hogy a nagyszámú és monstrum hadtápegységek és intézetek összességükben kevésbé mozgékonyak, s így nem felelnek meg a korszerű harc manőverező jellegének.

Befejezésül az a véleményem, hogy ezzel a hézagpótló cikkel a „Hadtápbiztosítás” című folyóiratot rendszeresen olvasó hadtáp tisztek ismereteit az idegen hadsereg hadtápjáról – elsősorban minket közelebbről érdeklő 2. nyn. hdt. htp-ről – ismét tovább gozdogíthatjuk.

(A melléklet és számjelzés-magyarázat a folyóirat végén található).